

F. t. 1. om betalt frihed til uddannelse

Nærværende lovforslag er en opfølgning af punkterne 6 og 7 i 10-punkts-programmet. Disse 2 punkter skulle ikke igangsættes som særlige forsøg, men igangsættes via selvstændig lovgivning. Det fremgår af punkt 6, at de økonomiske og arbejdsmæssige betingelser for deltagelse skal forbedres bl.a. ved oprettelse af en uddannelsesfond, som kan give uddannelsesstøtte til at deltage i et bredt udvalg af folkeoplysende tilbud. Ved tildeling af midler fra fonden skal de voksne, som kun har fået en beskedent andel i samfundets omfattende uddannelsesstilbud, prioriteres højest.

Udvikling af betalt frihed til uddannelse

Dette lovforslag vil give lønmodtagere ret til frihed til uddannelse, og det vil give mulighed for at yde løngodtgørelse til de personer, som opnår uddannelsesfrihed. Også andre personer end de af uddannelsesfriheden omfattede kan modtage løngodtgørelse gennem denne lov.

Loven skal virke på og i tilknytning til arbejdsmarkedet. Den kan udfyldes og suppleres gennem kollektive aftaler mellem arbejdsmarkedets parter.

Såfremt betalt frihed til uddannelse alene blev gennemført via overenskomsterne, ville disse uddannelsesmuligheder ikke komme til at omfatte alle lønmodtagere. Lønmodtagernes mulighed for alsidig udvikling må derfor sikres lovmæssigt. Det gøres ved, at lønmodtagerne sikres en individuel ret til frihed og mulighed for selv at vælge mellem de uddannelsesstilbud, der omfattes af reformen.

Et bærende princip i det danske samfund er, at sikring af befolkningens uddannelsesniveau er en samfundsopgave. Loven må tilrettelægges således, at de lønmodtagere, der har de mest ubekvemme forhold på arbejdsmarkedet, får reel mulighed for at deltage i uddannelse.

Det bliver også nødvendigt med en stor uddannelsespolitisk indsats, hvis intentionerne skal blive til noget. I dag er der kun en begrænset uddannelseskapacitet for voksne, og det vil derfor være nødvendigt med en udbygning af kapaciteten på en række uddannelsesområder. Den enkelte uddannelsessøgende skal inden for den liste, som det foreslåede centrale uddannelsesråd afstikker, have ret til selv at vælge uddannelse. Der kan være tale om både almindelige og erhvervsrettede uddannelser eller en kombination heraf. Der vil være behov for både en bedre udnyttelse af den eksisterende kapacitet og investering i nye tilbud.

I forbindelse med igangsætning og udvikling af betalt frihed til uddannelse vil der være et særskilt behov

for oplysning og opsøgende virksomhed. Mange lønmodtagere er fremmede over for uddannelse og må derfor motiveres gennem en særlig indsats. Der skal afsættes midler til dette arbejde, som skal udføres i samarbejde mellem det offentlige og arbejdsmarkedets parter.

I forbindelse med udvikling af betalt frihed til uddannelse er det nødvendigt at styrke den lokale uddannelsesplanlægning på virksomheder og institutioner. Denne opgave kan varetages af samarbejdsudvalgene, hvor disse findes, eller igennem særlige uddannelsesudvalg under disse. Opgaven vil være at fastlægge en uddannelsespolitik for virksomheden, at undersøge arbejdstagernes uddannelsesønsker og -behov samt at koordinere brugen af voksenuddannelse, herunder brugen af arbejdsmarkedsuddannelser, virksomhedsinterne uddannelser og betalt frihed til uddannelse.

Den nødvendige bevidsthed om værdien af hele tiden at kvalificere sig må først og fremmest opbygges i sammenhæng med den enkeltes dagligdag på arbejdspladsen og i fritidslivet.

Igangsætning og gradvis udbygning af betalt frihed til uddannelse

Det forudsættes i dette lovforslag, at retten til frihed til uddannelse gennemføres som en generel ordning for alle lønmodtagere og ledige, der har haft en tilknytning til arbejdsmarkedet i 5 år.

Det forventes samtidig, at reformen vil blive igangsat gradvis m.h.t. de økonomiske muligheder for såvel løngodtgørelse som investering i og drift af uddannelsesstilbud. For 1988 er der på finansloven afsat 50 mio. kr. til opstart af betalt frihed til uddannelse. Med disse midler til rådighed kan der ske en delvis opstart i 2 amter. Det forventes, at ordningen derefter kan udbygges gradvis, og at det økonomiske niveau fastlægges i forbindelse med vedtagelse af finansloven for de pågældende år. Loven tages op til revision i 1990.

Når der peges på opstart i 2 amter m.h.t. løngodtgørelse og udbygning af uddannelsesstilbud, så skyldes det flere forhold. Det er vigtigt at opnå erfaringer med organisationsstrukturen og specielt den lokale styring. Det formodes, at der vil være behov for en lokal og regional koordination m.h.t. administration og information over for den gruppe, som skal indgå i ordningen.

Indførelse af betalt frihed til uddannelse nødvendiggør også, at der sker en udbygning af de forskellige uddannelsesstilbud. Derfor vil en gradvis igangsætning for det tredje kræve et vist minimumsgrundlag i